

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Вінницької області** щодо їх ділових очікувань*

I квартал 2023 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Вінницької області в I кварталі 2023 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Вінницької області** у I кварталі 2023 року свідчать, що на тлі тривалих бойових дій та обстрілів цивільної інфраструктури респонденти **пом'якшили очікування щодо скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні**. Водночас респонденти області **негативно оцінюють перспективи розвитку власних підприємств** у наступні 12 місяців. Інфляційні очікування послабилися. Очікування щодо девальвації залишаються високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **скорочення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні нижчими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 47.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 76.5%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.7%;
- **зростання цін на споживчі товари та послуги нижчими темпами:** частка респондентів, які очікують, що зростання цін перевищить 20.0%, становить 61.9% (у IV кварталі 2022 року – 88.2%), у цілому по Україні – 53.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти продовжують називати воєнні дії, курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво (графік 2);
- **девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 81.0% респондентів (у попередньому кварталі – 94.1%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **погіршення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – «мінус» 14.3% (у IV кварталі 2022 року – 0.0%) (таблиця), у цілому по Україні – «мінус» 2.5%;
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 9.5% (у попередньому кварталі – 6.3%) (таблиця). Водночас очікується зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 16.7% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 25.0%). У цілому по Україні очікується помірне збільшення обсягів реалізації виробленої продукції: баланси відповідей – 2.8% та 2.0% відповідно;
- **зменшення інвестиційних видатків як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар:** баланси відповідей – «мінус» 19.0% та «мінус» 4.8% відповідно (у попередньому кварталі «мінус» 11.1% та «мінус» 16.7% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 17.8% та «мінус» 10.3% відповідно;
- **скорочення кількості працівників на своїх підприємствах вищими темпами:** баланс відповідей – «мінус» 38.1% (у IV кварталі 2022 року – «мінус» 22.2%) (графік 4). У цілому по Україні – «мінус» 16.4%;
- **значне зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей 95.2% і 81.0% відповідно (у попередньому кварталі – 94.4% і 66.7% відповідно) (графік 6). За оцінками респондентів області, найбільше на подорожчання товарів/послуг власного виробництва впливатимуть ціни на сировину, матеріали, енергоносії, а також курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **значне прискорення зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника:** баланси відповідей – 85.7% та 66.7% відповідно (у попередньому кварталі – 55.6% та 47.1% відповідно) (графіки 4, 6).

Спроможність підприємств нарощувати виробництво найбільше обмежують воєнні дії та їх наслідки, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

Респонденти послабили свої очікування щодо збільшення потреби підприємств області в позикових коштах найближчим часом (графік 8). Респонденти, які планують брати кредити (23.8% опитаних), надають перевагу запозиченням виключно в національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, останнім часом стали менш жорсткими (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називають занадто високі ставки за кредитами та наявність інших джерел фінансування (графік 10).

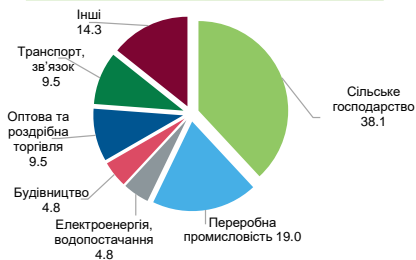
Усі респонденти зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій із коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 94.7%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

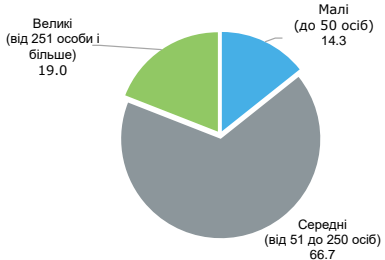
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий:** баланс відповідей – «мінус» 15.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 16.7%) (графік 3), у цілому по Україні баланс відповідей – «мінус» 16.9%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва залишається нижчий, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 10.0%, у IV кварталі 2022 року – «мінус» 16.7%;
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних потужностей:** баланс відповідей – 14.3%, у попередньому кварталі – 11.8%.

Паспорт вибірки^{1,2}

Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

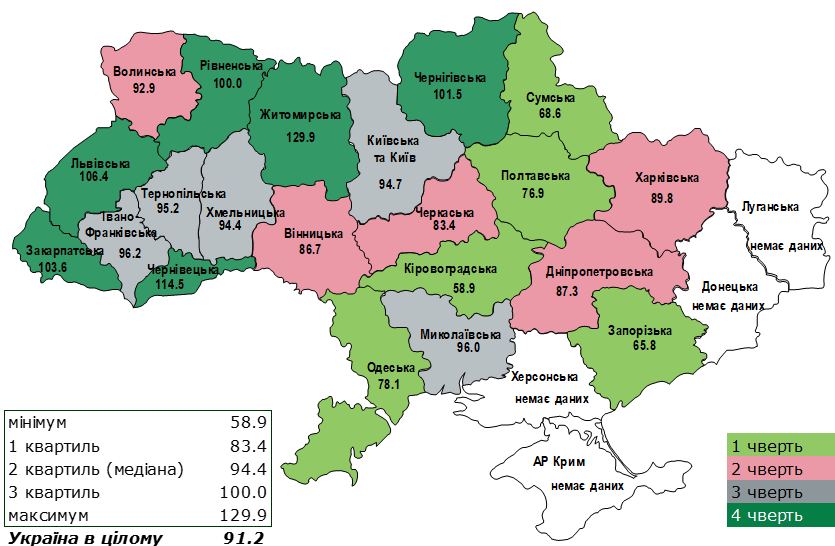

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 30 січня – 27 лютого 2023 року;
- опитано всього 21 підприємство;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартіль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Вінницької області щодо ділової активності (за складовими)⁴

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	I кв. 2022 р.	II кв. 2022 р.	III кв. 2022 р.	IV кв. 2022 р.	I кв. 2023 р.
фінансово-економічного стану		-25.0	-4.8	0.0	-14.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва		-9.5	14.3	6.3	9.5
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт		-50.0	-13.3	-11.1	-19.0
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар		-43.8	-12.5	-16.7	-4.8
кількості працівників		-42.9	-23.8	-22.2	-38.1

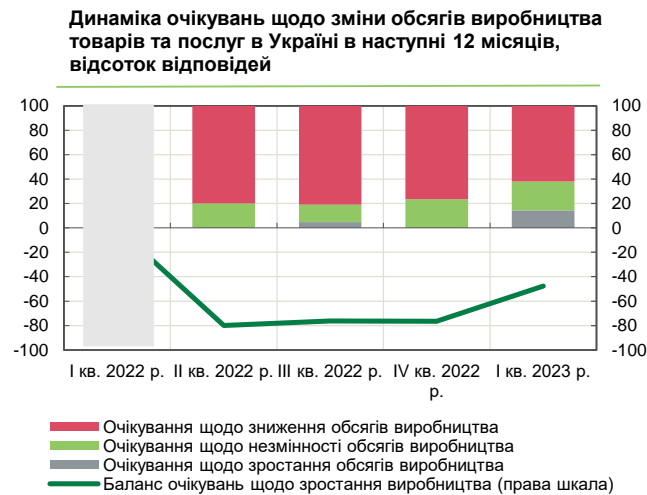
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

⁴ У зв'язку з початком війни та передчасним завершенням опитування у I кварталі 2022 року вибірка нерепрезентативна.

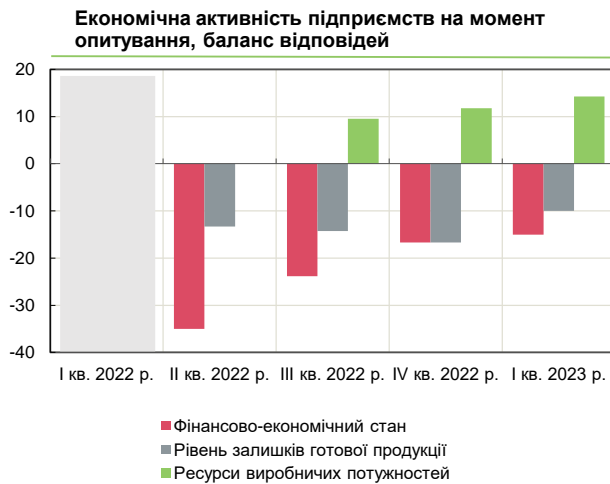
Графік 1

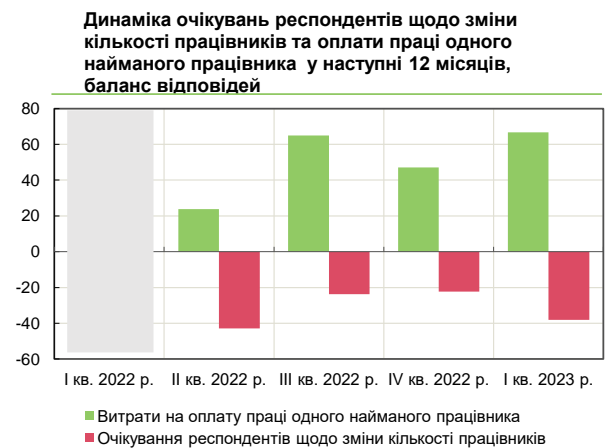
Графік 2

Графік 3

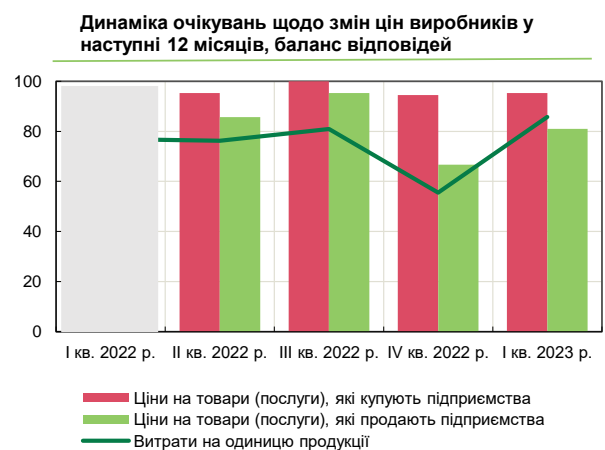
Графік 4

Графік 5

Графік 6

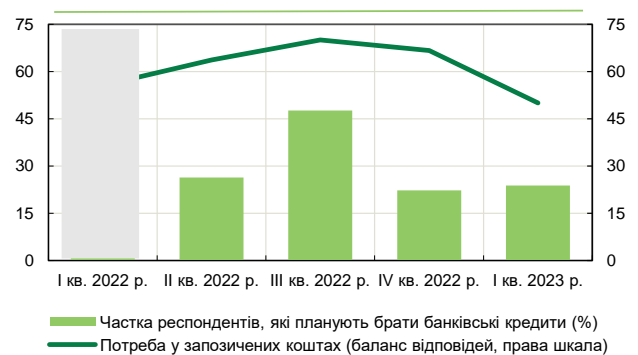
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

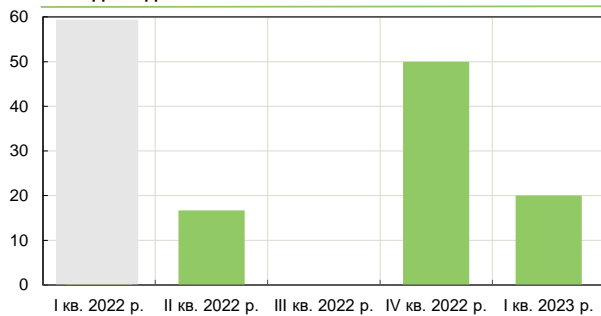
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

